

De Zijderups

TIJDSCHRIFT VOOR ZOR GKUNST

In dit nummer o.a.:

Zorgkunst 2017 - 2018
Kruisweg bij het leven van Jan Bunt
Henpower Eitje

Nr 5 - Oktober 2017
www.dezijderups.nl

De Zijderups

TIJDSCHRIFT VOOR ZOR GKUNST

Het tijdschrift *De Zijderups* is een uitgave van stichting De Zijderups, stichting voor sociaal-maatschappelijke kunstprojecten, en richt zich met name op kunstprojecten in de zorg. Hein Walter is sinds 2011 als zorgkunstenaar werkzaam in Woonzorgcentrum Archipel. Hij is gelukkig niet meer de enige zorgkunstenaar. Met steun van Zorggroep Almere en verschillende fondsen, voeren we projecten uit in de zorgwereld en bewijzen we steeds op een andere manier dat kunst energie geeft en vitaliteit maakt. Creativiteit en welzijn hangen met elkaar samen. Ons visioen is dat er over een aantal jaren in heel Nederland zorgkunstenaars betaald aan het werk zijn. Dit tijdschrift wil mensen in de zorg informeren over de verschillende projecten die we hebben gedaan of hopen te gaan doen en ze daarmee op ideeën brengen.

Redactie:

Hein Walter (hoofredacteur)
Claudine Terlaan en Louise Gregoire

Redactie adres:

Verzetslaan 42, 1318 BV Almere
Tel: 06 51924 882
E-mail: heinwalter@tiscali.nl

Internetsite:

www.dezijderups.nl

Bestuur De Zijderups:

Pim Groot- voorzitter
Renée Weder- penningmeester
Louise Gregoire- secretaris
Hein Walter- artistiek leider

Oplage: 50

Losse nummers: € 7,50 incl. verzendkosten

Abonnement: 4 nummers per jaar € 25,-

Kamer van Koophandel: 32164081

Giro: NL28 INGB 0005 0915 31

ANBI Status: 821691065

Inhoud:

Pag 3 Zorgkunst 2017 / 2018

Pag 5 Kruisweg

Pag 12 Lichtpost

Pag 13 Henpower Eitje

Pag 15 CUNST PS

Pag 18 Kunstwoord

Pag 19 Kunstatelier Spreekuur

De tekeningen op het voor- en achterblad zijn gemaakt door Etienne Puister, bewoner van Woonzorgcentrum Archipel.

FONDS
SLUYTERMAN VAN LOG
OUDERENPROJECTEN

RCOAK
Remond Catholic Club Arnhem Eindhoven

STICHTING
Z
DE ZIJDERUPS

CULTUURFONDS
ALMERE

Zorgkunst 2017 - 2018

Hein Walter

Ambulante Zorgkunst gaat door! We hebben financiële ondersteuning van Zorggroep Almere, Cultuurfonds Almere, Fonds RCOAK en Fonds Sluyterman Van Loo! We hebben nu de middelen om het komend jaar, tot december 2018, in alle woonzorgcentra van Zorggroep Almere zorgkunstprojecten te realiseren. We zijn op dit moment met zeven zorgkunstenaars en we hopen nu een klinkend voorbeeld te zijn voor andere zorginstellingen. Laat ze bij ons komen kijken hoe we dat doen, vertel het door, nodig ze uit, laat ons bij hen presentaties geven en er zo voor zorgen dat kunstenaars zich in heel Nederland gaan richten op de creativiteit en vitaliteit in de ouderenzorg. Kunstenaars naast de activiteitenbegeleiding! Samen met hen, de verpleging en de hele organisatie, geven wij betekenis aan trots en waardigheid binnen de zorg.

De kunstenaars

De zorgkunstenaars die het komen de jaar de zorgkunst verder gaan ontwikkelen en uitvoeren, zijn: Isabel Firvida (gemengde technieken), Christian Wisse (klei), Aleksander Willemse (fotografie) Ninette Koning (ruimtelijk), Marion Snijders (grafiek), Gerard Poot (muziek en huiskamertheater) en Hein Walter (tekenen en poëzie). En er zijn al wat kunstenaars die het succes zien van dit project, enthousiast zijn geworden en graag willen aansluiten.

Ondernemerschap

In het eerste jaar hebben de zorgkunstenaars zich helemaal kunnen richten op het werk met de ouderen. Voor het komend jaar gaan we een stap verder. Dat is nodig, want zorgkunst moet door alle partijen gedragen worden. Bij het personeel, de familie van de bewoners en ook in de buitenwereld. We leggen daarom nu meer de nadruk op ondernemerschap.

Een kunstonderneming is weliswaar een ander soort ondernemer dan een winkel of een bedrijf, maar ook wij moeten werken aan bekendheid, publiciteit en ook wij moeten zakelijke dingen doen om succesvol te zijn. Dat is niet erg.

Hoe beter we vooraf afspraken maken met de dagbestedingscoaches, hoe beter het project werkt. Een dagbestedingscoach is van huis uit een activiteitenbegeleider (AB'er), maar richt zich meer op de individuele wensen en individuele ontwikkeling dan de activiteitenbegeleider die meer groepsactiviteiten aanbiedt.

Afspraken

We maken afspraken over wie de bewoners gaat uitnodigen en ophalen. Met hoeveel mensen we denken te kunnen werken per keer. Dat zijn natuurlijk vanzelfsprekende vragen, maar als je die samen met de zorg beantwoordt, dan ontstaat er vanzelf een samenwerking en dat is belangrijk.

We maken afspraken over de verslaglegging. De zorgkunstenaars maken elke keer foto's en schrijven een kort verslag over wie er gewerkt hebben en wat er gemaakt is. Dat verslag kan verstuurd worden naar familie en personeel. Op die manier weten zij wat er gedaan wordt, welke energie er loskomt en dan is er betrokkenheid.

We bieden een workshop aan voor familie en personeel, zodat zij zelf kunnen ervaren wat de bewoners gaan doen. Ook dat zorgt voor betrokkenheid.

We maken afspraken over de publiciteit naar buiten toe. Persberichten, bestaande Facebookgroepen, posters, flyers in een vast format, uitnodigingen.

En we maken vooraf afspraken hoe we de tentoonstelling gaan inrichten. Allemaal heel logisch, maar als er haast is of mensen even te

druk bezig zijn met andere zaken, dan kun je als zorgkunstenaar- die gewend is om de dingen zelfstandig te doen - toch snel denken dat die afspraken allemaal wel later aan de orde komen en gewoon alvast aan het werk gaan met de bewoners.

Format en folder

Voor de uitnodigingen hanteren we een herkenbaar format, waarbij elke zorgkunstenaar en elk project wel een eigen invulling heeft. Elke zorgkunstenaar heeft een eigen kleur. Dat houden we vast. En als er een nieuwe zorgkunstenaar komt, dan krijgt zij/hij een nieuwe kleur.

We hebben een folder laten drukken waarin die kleuren terugkomen. Die wordt verspreid over de zorgcentra. Alle zorgkunstenaars hebben een eigen pagina en beschrijven daarin hun aanbod. De volgende stap is dat we vraaggericht gaan werken!

Goud: Isabel Fírvida

Blauw: Gerard Poot, Groen: Marion Snijders, Rood: Hein Walter

Grijs: Christian Wisse, Oranje: Aleksander Willeme, Donkerblauw: Ninette Koning

Cover folder - A5 liggend, 20 pagina's

Kruisweg

Alice Bunt / Hein Walter

Kun je het verdriet dat gepaard gaat met de ziekte van Alzheimer transformeren tot iets moois? Ja, dat kan!

Alice Bunt zoekt als fotograaf altijd onderwerpen en thema's die dicht bij haarzelf liggen. Begin 2016 nam ze zich voor om een project te doen over haar vader; ze zou maandelijks een stuk schrijven bij een foto. Die serie is onder de titel 'Leven met Alzheimer' in CUNST gepubliceerd (www.flevokunst.nl/cunst) Haar vader, Jan Bunt, woonde toen al op de beschermde afdeling van een woonzorgcentrum in Utrecht- hij leed aan de ziekte van Alzheimer. Enkele jaren ervoor kon hij de ziekte nog wel aan en hij kon ook praten over zijn vergeetachtigheid en het verlies van zijn geheugen. In het laatste jaar kon hij dat niet meer en was het duidelijk dat hij aan het laatste stuk was begonnen.

Alice maakte een indrukwekkende serie, een verslag over een veranderende dochtervader relatie, een verslag over het proces van dementie, een verslag over aanvaarden en loslaten. Eind 2016 is haar vader overleden. Alice heeft veel meer foto's gemaakt dan die twaalf die zijn gepubliceerd. Ook heeft ze foto's van haar vader gemaakt in de dagen na zijn overlijden. Voor Alice was het een vanzelfsprekendheid dat ze die foto's zou nemen, omdat ze daarmee het project afrondde. Tegelijk was het voor haar een manier om emotioneel afscheid te kunnen nemen van haar vader.

Als kunstenaar zoek je altijd manieren om je werk te delen. In dit geval gaat het om foto's die we classificeren als op de grens van wat kan: dood is in onze maatschappij nu eenmaal niet iets wat er makkelijk bij hoort. De foto's tonen zonder uitleg of verhaal

zou niet voldoende zijn, misschien zelfs niet integer. Er moest tekst bij, een tekst die het geheel zou doen uitstijgen boven het particuliere.

Hein Walter, die al vaker het thema De Kruisweg gebruikte in zijn werk, stelde aan Alice voor dat hij veertien foto's zou kiezen en bij die foto's teksten zou schrijven, die je zou lezen als was Jan Bunt, haar vader, zelf aan het woord. Die veertien teksten, staties van de Kruisweg, zouden momenten zijn op de lijdensweg van zijn leven.

Het hele document is digitaal gepubliceerd op www.flevokunst.nl. Het is (nog) niet in drukvorm verschenen.. Wie weet later.

De werkwijze is een creatieve manier om het verdriet te gebruiken en om te zetten naar energie, om het proces op een creatieve manier in beeld te brengen en er woorden aan te geven.

Dat hebben we, na zijn leven, bij Jan Bunt gedaan, maar mooier is het om dat te doen als de persoon nog leeft en als hij of zij zelf invloed heeft op het proces dat wordt doorleefd. Een serie tekeningen, foto's, een Kruisweg zoals we hier hebben gedaan, poëzie, gesprekken voeren en daar op een creatieve manier verslag van doen. Kunstenaars kunnen een belangrijke rol spelen in die processen, omdat kunstenaars gewend zijn aan transformaties! Zij doen namelijk niet anders. Zij laten zich voortdurend inspireren en vertalen inspiratie naar een kunstwerk: een schilderij, een beeld of in woord.

Zo'n samenwerking met een kunstenaar geeft energie, diepgang en vooral inzicht in het leven, het geleefde leven.

Statie 1

We komen allemaal over de brug.
Vroeg of laat, lopend, kruipend of gedragen,
dit is de weg die schepsels eenmaal gaan.

Was ik een goede vader?
Heb ik de liefde goed genoeg gekend?
Dat zijn de vragen die ik nu moet stellen.

Goedbeschouwd ervaar ik flarden
van mijn leven. Als ik vooruitkijk, zie ik
een engel: zijn ijzeren vleugels neergeslagen.

Hij houdt me tegen – niet omdat ik slecht was,
maar ik moet mijn laatste jaar nog leven.
Als ik het aardig vraag zal hij vast helpen.

Ik ben soms bang, want ik weet dat eenzaamheid
mijn deel wordt, mijn ogen worden slechter,
ook zal ik straks verward zijn en vergeten.

Ik wil het eigenlijk helemaal niet weten.
De brug is lang als je schuifelt zoals ik.
En kijk hoe licht het water schittert hier beneden.

Een mens kan spreken van geluk
om al die mooie dingen die je van het leven krijgt.
Echt, ik ga dankbaar over de brug.

Statie 7

Een deur lijkt heel gewoon, toch als je er
wat langer over nadenkt, is het heel bijzonder.
Je kunt naar buiten stappen, zomaar.

Ik sta op de drempel. In feite ben ik
nog binnen, maar mijn gedachten
zijn al niet meer hier, vervlogen.

Het ene moment vliegen ze naar vroeger
en tippen ze even een herinnering aan,
of ze zweven tergend over mijn angsten -

het andere moment zijn ze nergens.
Dan sta ik stom gedachteloos te wachten
tot ik weer bij zinnen kom.

Ik heb ze niet onder controle, ze doen maar
en laten mij hier staan, ademend tussen leven en dood.
Het lichaam pompt verder, mijn hart tikt

de seconden weg en het bloed kruipt door mijn aderen,
maar de geest heeft echt een eigen wil.
Wie ik dan ben, dat houdt me soms wel bezig:

ben ik vlees en bot en houdt een waas de boel bijeen,
of ben ik geest en ben ik vrij om de aarde te verlaten.
Het vlees moet door de deur, dat weet ik, staand of gedragen.

Statie 13

Ik heb mijn kruin
van mijn levensdagen
nooit gezien,

totdat ik eruit kwam,
op die plek
uit dat lichaam trad.

Alles is vreemd
en ik snap nog weinig
van wat ik hier merk.

Wat ik net nog
zelf nog kon bewegen
ligt nu roerloos op tafel.

Scharminkel, velletje,
een zak met knekels.
Was ik dat wezen?

En de ruimte,
zo raar van boven.
Dus dit is sterven.

De dingen zijn omgekeerd:
binnen is buiten!
Dood is hier leven!

Lichtpost

Het is vooralnog alleen een projectidee - *Lichtpost*. Er liggen twee plannen klaar, voor fondswerving. Het eerste was bedoeld om in december te gaan uitvoeren in Polderburen, maar we schuiven het daar waarschijnlijk een jaar door, zodat we voldoende tijd hebben om de financiële middelen te vinden.

In Amersfoort, De Amerhorst, zijn we al wat verder, maar december 2017 ging helaas toch niet lukken. Ook daar schuiven we het project de toekomst in.

Het idee is eenvoudig. Ga in de maand december met elkaar kerstkaarten maken! Zoveel mogelijk en zo mooi mogelijk. Doe dat gezamenlijk, met ouderen, kinderen, vrijwilligers. Teken kaarten met de bedoeling om ze te versturen naar mensen die het moeilijk hebben, die eenzaam zijn. Maar je kunt de kaarten natuurlijk ook naar familie sturen. Je kunt kerstkaarten natuurlijk in de sfeer van Kerstmis tekenen, maar dan is het tegelijk een Christelijke aanpak en sluit je ook mensen uit die dat liever niet op die manier willen doen. LICHT is universeel. Vandaar de titel Lichtpost.

Hoe teken je licht? Met lichte kleuren, sferen, de donkere kleuren eromheen, voor het contrast. Maar je kunt natuurlijk ook figuratieve voorstellingen tekenen en het licht in gedachten houden.

Om te laten zien dat LICHT van alle volken en alle werelden is, geven we alle deelnemers een lijst met vertalingen van Licht. In de Europese talen, in de Aziatische en Afrikaanse talen en die uit het Midden Oosten, in het Chinees, Japans, Arabisch, Kongolees, noem maar op. Dat heeft ongemerkt het effect dat ouderen even nadenken over hun eigen leven ten opzichte van de rest van de wereld en kennis nemen van vreemde talen en volkeren.

L u x R a i t o
G u ā n g L i g
h t L u m i è r
e L i c h t L ä t
t L e t t L j ó s
L e s e l i L e v
e L u z B i c h
H a s k e L u y
s y A r g i a A a
l a i n n C a h y
a S v e t l i n a
F o s L y s H ā l
a k ā P r a k a a
s h D a w ' I ş i q

Henpower Eitje

door Hein Walter

In 2017 deed ik mee aan een project dat werd georganiseerd door *Stichting Kunst in de Zorg / Zona's Kiosk*. *Henpower Eitje* heette het project en het speelde zich af in het Flevohuis in Amsterdam. Verschillende kunstenaars ontwikkelden daarvoor projecten die op een of andere manier met kippen te maken hadden. De kern van het project was de kracht van kippen en hoe een centrum voor ouderen daar gebruik van kan maken. Een project over de kracht van kippen kan natuurlijk niet zonder kippen en tijdens het project is er dan ook een grote kippenren in de tuin gebouwd en werden er ook daadwerkelijk kippen gehuisvest. En kippen zijn ook echt leuke dieren.

Ik deed mee als portretdichter. Ik was eigenlijk een beetje een vreemde eend in de bijt, want ik was de enige die niks met kippen deed, maar omdat ik met alle bewoners van alle

verschillende afdelingen werkte, mocht ik meedoen. Ik schreef poëtische portretten van bewoners van de gesloten afdeling, van somatiek, van de dagafdeling waar mensen komen met gehoorproblemen en van met mensen op de afdeling voor psychiatrie en HIV patienten. Het werden ook heel verschillende portretten.

Het meeste zijn me de bewoners van de afdeling voor HIV patienten bijgebleven. Levens vol drama en verdriet. Ik vond het heel mooi om die levens in beeld te brengen en ze in feite openbaar te maken.

Ik probeerde de portretten zo te schrijven, dat je als lezer eerst sympathie krijgt voor Anna en pas later leest welke gevolgen haar ellendige jeugd heeft gehad.

Normaal maak ik zo'n portret niet openbaar, maar ik weet hoe trots Anna was op haar portret. En ze gaf haar akkoord voor publicatie.

ANNA OOSTERHOF

Als ze nog leefden,
dan had ik een pistool gekocht
en ze voor hun raap geschoten.
Mijn zus heeft ze nog, jaren geleden,
haar pasgeboren baby laten zien.
Aan hen, die misdadige pleegouders,
die ons sloegen en treiterden,
die ons verkrachtten. Hoe kon ze!
Ik weet nog dat ik jeuk had in mijn lies
en dat ik krabde – zij zag het:

ze pakte een staalborstel
en schuurde daar tot bloedens toe.
Of die keren dat ik kitkat
op mijn brood kreeg,
alleen om me te pesten.
Ik liep weg op mijn dertiende
en kwam in een tehuis.
Een goede plek wel,
maar ik was onhandelbaar en kwam
in handen van verkeerde mensen.

Ik ben op dit moment gelukkig,
met een lieve vriend die me niet slaat,
die cadeautjes voor me koopt
en aardig is,
maar ik heb lang
op dat geluk moeten wachten.
Ik werd verslaafd en moest tippelen
om mijn drugs te betalen.
Ik werd vijf keer zwanger
van een man die niet deugde;
geen van de vijf wil me nog zien,
omdat ik HIV heb of teveel ellende
met me meedraag. Ik belandde in de cel
en zeven jaren van mijn leven zat ik vast.
Als er een God bestond, dan was
mijn leven niet zo donker geweest.
Maar ik kreeg het beter
en nu gaat het goed.
Op mezelf wonen, dat zou mooi zijn,
wie weet dat dat me eens gaat lukken.

Project Henpower Eitje 2017 - Hein Walter

Als ze nog leefden,
dan had ik een pistool gekocht
en ze voor hun raap geschoten.
Mijn zus heeft ze nog, jaren geleden,
haar pasgeboren baby laten zien.
Aan hen, die misdadige pleegouders,
die ons sloegen en treiterden,
die ons verkrachtten. Hoe kon ze!

Ik weet nog dat ik jeuk had in mijn lies
en dat ik krabde – zij zag het:

Ze pakte een staalborstel
en schuurde daar tot bloedens toe.

Of die keren dat ik kitkat
op mijn brood kreeg,

alleen om me te pesten.
Ik liep weg op mijn dertiende

en kwam in een tehuis.
Een goede plek wel,

maar ik was onhandelbaar en kwam
in handen van verkeerde mensen.

Ik ben op dit moment gelukkig,
met een lieve vriend die me niet slaat,

die cadeautjes voor me koopt
en aardig is,

maar ik heb lang
op dat geluk moeten wachten.

Ik werd verslaafd en moest tippelen
om mijn drugs te betalen.

Ik werd vijf keer zwanger
van een man die niet deugde;

geen van de vijf wil me nog zien,
omdat ik HIV heb of teveel ellende

met me meedraag. Ik belandde in de cel
en zeven jaren van mijn leven zat ik vast.

Als er een God bestond, dan was
mijn leven niet zo donker geweest.

Maar ik kreeg het beter
en nu gaat het goed.

Op mezelf wonen, dat zou mooi zijn,
wie weet dat dat me eens gaat lukken.

Cunst PS

CUNST PS is een digitaal tijdschrift dat gratis bekeken kan worden op www.flevokunst.nl. We hebben het hier al vaker over gehad. CUNST PS zijn specials, gericht op één onderwerp. Dat kan een kunstenaar zijn, maar het kan ook een thema zijn waardoor kunstenaars zich hebben laten inspireren, zoals het nummer Citaten, of het nummer Krantenberichten. Als er een nieuw nummer is, dan versturen we een mailing met daarin de link. Ook zorgkunst heeft een plek binnen

CUNST PS. Na een project fotograferen we alle gemaakte kunstwerken en maken er een mooi digitaal geheel van, een overzicht. De eerste CUNST PS? Ambulante Zorg stond in het teken van de werken die bij Marion Sniijders zijn gemaakt toen zij werkte in Zorgcentrum Polderburen, met de titel De andere ik. Daarna verscheen Uit de klei, het werk dat gemaakt werd door bewoners van Castrovalva. Hier een paar afbeeldingen van de beelden uit Uit de klei.

Kunstwoord

Gedichten bij tekeningen van dementerende ouderen - door Hein Walter

Jan

Jan is de maker van dit portret. Ik ken Jan niet, ik zag alleen deze tekening. Het is een van de werken die gemaakt zijn bij Marion Snijders, een van de zeven zorgkunstenaars. Het portret sprak me aan; met name de verticale groeven in het gezicht, die verschillende associaties oproepen: regen, tranen, rimpels, ouderdom.

Ook de paar lijntjes bij de mond zijn bijzonder. Ze rijmen (beeldrijm) mooi met de lijnen bovenaan, die haren moeten voorstellen.

Het is een droge naald. Een grafische techniek. Het is een kwetsbaar portret, eigenzinnig. Heel erg scheef en toch is dat geen enkel probleem.

Nadat ik de tekst had geschreven, vroeg ik aan Marion of ze iets over hem kon vertellen. Ze schreef: *Jan heeft 7 jaar geleden een hersenbloeding gehad. En nu kan hij een hand en een been niet goed gebruiken. Hij is als bewoner nog heel actief. En helpt waar hij kan. Als er iets geschilderd moet worden vragen ze Jan. Jan was timmerman / meubelmaker in de scheepsbouw. Heel secuur werk, zo vertelde hij mij. Hij is vader van twee dochters. En elk weekend gaat hij nog naar huis naar zijn vrouw. En dan komt zijn kleinzoon en geniet Jan geweldig van dat kleine mannetje.*

Jan is niet zielig! De groeven in het gezicht zijn als nerven in het hout. Hij lijkt op zijn manier het geluk in het leven te hebben gevonden. En hoe ouder hij wordt, hoe meer het gezicht, het masker dat we allemaal dragen, verslijt. Daarachter komt de ware Jan vandaan.

Getekend

Ik ben getekend
door het leven,
ik ben betekend
door mezelf.

Het regent lijnen
op mijn wangen.
Maar ik huil niet,
voel me juist verlicht.

Het zijn wegen
die zijn ingesleten,
rimpels en groeven
als tekens van gewoonte.

De wegen leiden naar mij,
naar mijn huis. Hier woon ik.
Vanaf mijn geboorte
achter mijn gezicht.

Zorgatelier Spreekuur

door Hein Walter

Spreekuur houden, dat doen artsen! En sinds kort ook zorgkunstenaars! Dit spreekuur is bedoeld voor partners waarvan een de diagnose dementie heeft gekregen.

Ik ben geen arts en ik benader de ziekte dementie ook niet medisch, ook al weet ik er inmiddels wel het een en ander van; ik benader de ziekte als kunstenaar. Ik wil samen met de partners zoeken naar kansen, kijken of er creatieve mogelijkheden te bedenken zijn om de veranderingen enigszins onder controle te krijgen,

of om het proces in beeld te brengen.

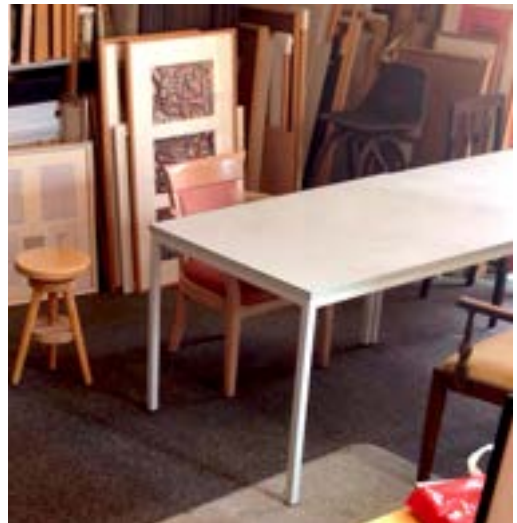
Misschien is het alleen al fijn om er met iemand over te praten. Of misschien is het fijn om te horen wat er in Almere aan zorgkunstprojecten wordt aangeboden en welke mooie dingen er worden gemaakt. Misschien verruimt zo'n gesprek de kijk op de situatie. En misschien ook niet. Dat is dan niet erg, dan heb je de mogelijkheden verkend.

Bij zwangerschap wordt er gezegd dat je samen zwanger bent. Bij ernstige ziektes, zoals dementie, gaat die spreuk ook op. Je hebt samen dementie. Degene die de diagnose heeft gekregen maakt het proces mee, vanaf het eerste moment met de angst, de vermoedens, de ontkenning, tot aan de periode van radeloosheid en het verdwaald zijn in je eigen leven. De partner maakt ook een proces mee, want die moet leren leven met het verlies, die moet tegen wil en dank beetje bij beetje de geliefde loslaten.

Een arts en een psycholoog benaderen de ziekte vermoedelijk lichamenlijk met de nadruk op wat er zich in de hersenen afspeelt. Ik probeer dementie vanuit de spirituele kant te benaderen en vraag naar de wellicht verbor-

gen betekenissen. Er zijn geen duidelijke antwoorden te vinden, maar door samen vragen te stellen die mogelijk wat minder voor de hand liggen, komt er misschien toch wat licht in de duisternis.

Het spreekuur is gratis toegankelijk en je hoeft ook geen afspraak te maken. Het kan natuurlijk wel zijn dat er ook andere mensen zijn, maar dat lijkt me geen probleem, omdat het dan mensen zijn die in een vergelijkbare positie zitten.

Adres:
Zorgatelier Hein Walter
Poëzestraat 166*
1321 HT Almere Literatuurwijk
* Een ruimte in Woonzorgcentrum Archipel.
Beneden rechts.

Elke laatste vrijdagochtend van de maand,

Vrijdagochtend 27 oktober, van 9 tot 12 uur.
Vrijdagochtend 24 november, 9 uur tot 12 uur.

